

2^{ος} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ**ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ****I. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ****A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

Ο Πλούταρχος (περ. 45-120 μ.Χ.), από τη Χαιρώνεια της Βοιωτίας, υπήρξε φιλόσοφος, συγγραφέας και παιδαγωγός. Στην πραγματεία του *Περί παιδων ἀγωγῆς* αποκαλύπτεται η παιδαγωγική σκέψη και οι θέσεις του για την ανατροφή των παιδιών.

Ἦδη δὲ τινὰς ἐγὼ εἶδον πατέρας, οἷς τὸ λίαν φιλεῖν τοῦ μὴ φιλεῖν αἴτιον κατέστη. [...] σπεύδοντες γὰρ τοὺς παῖδας ἐν πᾶσι τάχιον πρωτεῦσαι πόνους αὐτοῖς ὑπερμέτρους ἐπιβάλλουσιν, οἷς ἀπαυδῶντες ἐκπίπτουσι, καὶ ἄλλως βαρυνόμενοι ταῖς κακοπαθείαις οὐ δέχονται τὴν μάθησιν εὐηνίως. ὥσπερ γὰρ τὰ φυτὰ τοῖς μὲν μετρίοις ὕδασι τρέφεται, τοῖς δὲ πολλοῖς πνίγεται, τὸν αὐτὸν τρόπον ψυχὴ τοῖς μὲν συμμέτροις αὐξεται πόνοις, τοῖς δ' ὑπερβάλλουσι βαπτίζεται. δοτέον οὖν τοῖς παισὶν ἀναπνοὴν τῶν συνεχῶν πόνων, ἐνθυμουμένους ὅτι πᾶς ὁ βίος ἡμῶν εἰς ἄνεσιν καὶ σπουδὴν διήρηται. καὶ διὰ τοῦτ' οὐ μόνον ἐγρήγορσις ἀλλὰ καὶ ὕπνος εὐρέθῃ, οὐδὲ πόλεμος ἀλλὰ καὶ εἰρήνη, οὐδὲ χειμῶν ἀλλὰ καὶ εὐδία, οὐδ' ἐνεργοὶ πράξεις ἀλλὰ καὶ ἑορταί. συνελόντι δ' εἰπεῖν ἢ ἀνάπαυσις τῶν πόνων ἐστὶν ἄρτυμα.

Πλούταρχος, *Περί παιδων ἀγωγῆς*, 9b-d, Teubner

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

οἷς τὸ λίαν φιλεῖν τοῦ μὴ φιλεῖν αἴτιον κατέστη = στους οποίους η μεγάλη αγάπη για τα παιδιά τους έγινε αιτία να μην τα αγαπούν

ἀπαυδῶ = κουράζομαι

ἐκπίπτω = ξεφεύγω, παρατώ, αφήνω στη μέση, διακόπτω

εὐηνίως = ευπειθώς, με θετική διάθεση, υπάκουα

σύμμετρος = μετρημένος

βαπτίζομαι = βυθίζομαι, καταπονούμαι

δοτέον = πρέπει να δίνουμε

σπουδὴ = προσπάθεια

εὐδία = καλοκαιρία

συνελόντι δ' εἰπεῖν = με λίγα λόγια

ἄρτυμα = καρύκευμα, ὅτι προξενεῖ ευχαρίστηση

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική γλώσσα το παραπάνω κείμενο, αξιοποιώντας το βοηθητικό σχολιασμό που σας δίνεται.

MON. 20

2. α) Να συμπληρώσετε το σταυρόλεξο.

	1	2	3	4	5	6
1						
2	■			■		■
3						■
4	■	■		■	■	
5					■	
6		■	■	■		

Οριζοντίως

1. Έκπίπτουσι στον αόριστο β' χωρίς ... πρόθεση
2. Οί ...στο θηλυκό
3. Κάποιοι ή κάποιες ... στην αιτιατική
5. Έμβια και ...όντα
6. Κι αυτό σημαίνει και.

Καθέτως

1. Σύνδεσμος αιτιολογικός χωρίς ... αρχή
2. Έτσι καλείς το παιδί στην αρχαία Ελλάδα.
3. Απαρέμφατο στα αρχαία ελληνικά, βοηθητικό ρήμα στα νέα ελληνικά.
5. ... ό Θεός συνέζευξεν, άνθρωπος μή χωριζέτω.
6. Έγώ ... στην αιτιατική

β) Τώρα, να μεταφέρετε τις απαντήσεις του σταυρόλεξου με πεζά γράμματα και πολυτονικά στο τετράδιό σας, σε δύο στήλες, όπως το παρακάτω υπόδειγμα.

Οριζοντίως

1.
2.
3.
5.
6.

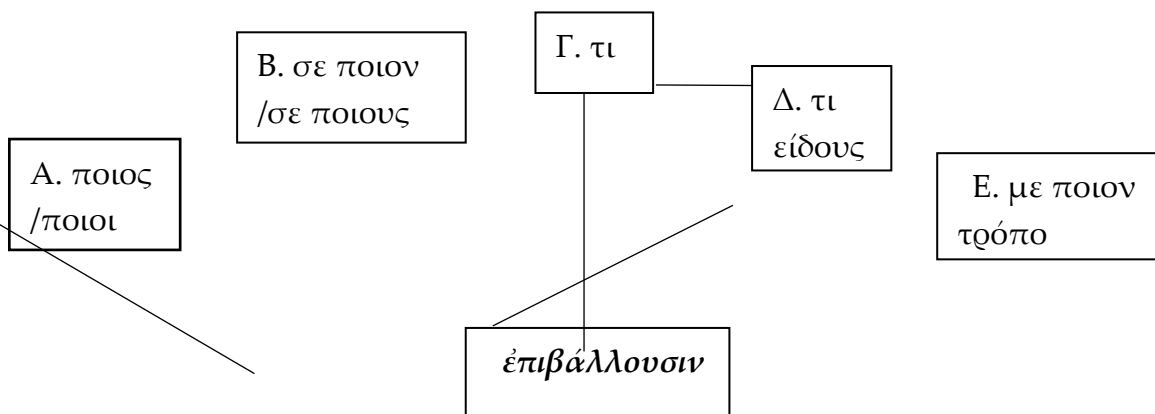
Καθέτως

1.
2.
3.
5.
6.

MON. 10

3. Στην περίοδο: (Πατέρες τινές) σπεύδοντες γάρ τούς παῖδας ἐν πᾶσι τάχιον πρωτεῦσαι πόνοις αὐτοῖς ὑπερμέτροις ἐπιβάλλουσι.

- α) Να εντοπίσετε τους όρους που ζητούνται στο σχεδιάγραμμα και
β) να τους χαρακτηρίσετε συντακτικά.

MON. 10

4. Με ποια λέξη του αρχαιοελληνικού κειμένου παρουσιάζει ετυμολογική συγγένεια καθεμία από τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις;

δεξιός, προαιρετικός, απόρρητος, σπουδαίος, πτωτικός, αδιάβλητος, πάσχω, κατάσχεση, πλεόνασμα, άναυδος.

MON. 20

5. Ποιο στοιχείο στην αγωγή των νέων της εποχής του κατακρίνει στο απόσπασμα ο Πλούταρχος; Πιστεύετε ότι είναι επίκαιρο; Να διατυπώσετε την άποψή σας σε μια παράγραφο 100-120 λέξεων.

MON. 20

II. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

1. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς της στήλης Α με τα γράμματα της στήλης Β.

	A		B
1	Πλούτος	α	Αισχύλος
2	Οιδίπους Τύραννος	β	Ευριπίδης
3	Πέρσαι	γ	Σοφοκλής
4	Μήδεια	δ	Αριστοφάνης

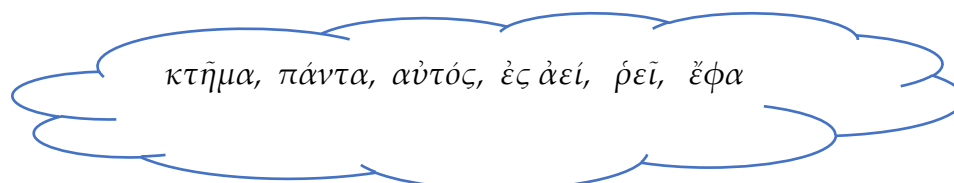
MON. 2

2. Να χαρακτηρίσετε σωστές ή λανθασμένες τις ακόλουθες προτάσεις, αντιστοιχίζοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό κάθε πρότασης με Σ (σωστή) ή Λ (λανθασμένη) ανάλογα με το περιεχόμενό της.

1.	Η αττική διάλεκτος είναι η κατ' εξοχήν γλώσσα της ιστορίας, του δράματος, της φιλοσοφίας και της ρητορικής κατά τον 5 ^ο αι. π.Χ.
2.	Η παράβασις αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της αρχαίας τραγωδίας.
3.	Ο Ηρόδοτος χαρακτηρίστηκε «πατέρας της ιστορίας» από τον Κικέρωνα.
4.	Η ελεγεία αποτελεί είδος της επικής ποίησης.
5.	Ο Θουκυδίδης στο έργο του απορρίπτει το μεταφυσικό παράγοντα για την ερμηνεία των γεγονότων.
6.	Ο Θαλής πιστεύει ότι ο αέρας αποτελεί την πρωταρχική πηγή ζωής από την οποία προέρχεται ο κόσμος.

MON. 6

3. Με τις παρακάτω λέξεις /φράσεις να σχηματίσετε γνωστά αποφθέγματα, να τα καταγράψετε στο τετράδιό σας και να σημειώσετε δίπλα τον εμπνευστή τους.

MON. 3

4. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων της δραματικής ποίησης:

έξοδος, στάσιμα, διάνοια, ήθος

MON. 4

5. Πιστεύετε ότι η ανάπτυξη της τραγωδίας συνδέεται με το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας, κατά τον 5^ο αι. π.Χ.; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

MON. 5